

OKRAJNI LJUDSKI ODBOR

POROČILO O DELU SVETA ZA DELOVNA RAZMERJA IN SOCIALNO VARSTVO

(Nadaljevanje)

preganjati ter ostro javno kritizirati.

II. Biro za posredovanje dela

(Poročilo je bilo objavljeno v 11. in 12. številki »Glasnika«.)

III. Samouprava zavoda za socialno zavarovanje za okraj Ljubljana

Pred več kakor tremi leti je bil izvoljen prvi samoupravni organ okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, ki je bil odraz osnovnega hopenja zavarovancev, da bodo njihovi izvoljeni zastopniki izvrševali svojo odgovorno delo upravljanja socialnega zavarovanja v interesu zavarovancev in skupnosti.

Izvršni odbor se je zavedal, da je potrebna večja aktivnost skupščine in njenih organov za aktivizacijo in politično-družbeno afirmacijo, saj je v zadnjem letu in pol zasedal desetkrat, dočim je od izvolitve do tedaj zasedal le enkrat.

Razumljivo je, da sta skupščina, kakor tudi izvršni odbor morala prebroditi precejšnje težave kot odgovorna organa za gospodarjenje z ogromnimi družbenimi sredstvi ter pri iskanju načina in metod dela. Tudi je razumljivo, da predstavlja samouprava socialnega zavarovanja, zlasti v našem okraju, tako po številu zavarovancev, kakor tudi po teritorialnem obsegu močan družbeno političen faktor in je pravilno, da si ogleddamo razvoj prve samouprave zavoda.

Spričo pomanjkanja pozitivnih predpisov o pristojnosti samoupravnih organov se je izvršni odbor lotil v glavnem reševanja zahtevkov zavarovancev. Pri svojem delu se je bavil predvsem z odločanjem o posameznih pravicah zavarovancev v konkretnih primerih. To je predstavljalo množino drobnega, dejoma tudi zgolj administrativnega dela, kar je bila ovira, da se izvršni odbor ni mogel zadosti posvetiti splošni problematiki zavoda, vendar je bilo to delo koristno za točno spoznavanje poslovanja zavoda in zakonitih predpisov in s tem zagotovilo skupščini usmerjevalno vlogo. Tembolj pa zavod še ni imel določenih kompetenc, ki so bile pridržane RZSZ.

Spremenjen način dela

Do pokreta v razvoju službe socialnega zavarovanja, posebej pa še v metodi dela samoupravnih organov, je prišlo z uredbo o finansiranju, ki je stopila v veljavo 1. I. 1954. Po tej uredbi

je postal zavod pravi upravljalec lastnega sklada iz katerega so se krili izdatki za zdravstveno oskrbo, za oskrbne občasni delovni nezmožnosti zavarovanca, ter dajatve ob njihovi smrti ter do najnovejše uredbe določevanja pokojninske in invalidske dajatve. Ta ureditev finansiranja je napotila samoupravne organe zavoda, da so morali vključiti v svoje delo predvsem finančno upravljanje zavoda. V zvezi s tem, pa tudi problematiko zdravstvenega zavarovanja, kot poglavitne panoge dejavnosti in izdatkov zavodnega sklada.

Značilna za to obdobje je velika aktivnost izvršnega odbora, ki je imel doslej 89 sej in skupščine, ki je na 6 sejah obravnavala vsa načelna vprašanja zavoda in nakazala smer dela za celotno dejavnost zavoda.

Kot svoje organe pri reševanju problematike posameznih panog socialnega zavarovanja sta izvršni odbor in skupščina postavila vrsto komisij, ki so jih sestavljali člani skupščine pod vodstvom izvršnega odbora. To so bile komisije: za otroške dodatke, pokojninska, za začasnih dodatke k pokojnini, za kopališko-klimatsko zdravljenje, za delovno dobo itd. Razen teh komisij so bile organizirane že revizijske komisije, v kateri so bili tudi zastopniki množičnih in političnih organizacij, zastopniki oblastvenih organov in posamezni zavarovanci. Po ustanovitvi podružnic je začelo sodelovati v družbenem upravljanju še nadaljnjih 100 članov skupščin po podružnicah in izvršnih odborov tako, da je v vseh skupščinah, odborih ter 31 komisijah aktivno sodelovalo 320 zavarovancev v organih soc. zavarovanja. Pri revizijah, katere je izvedel zavod pa je sodelovalo in odločalo o pravicah zavarovancev preko 650 zavarovancev.

Med ostalim delom izvršnega odbora v tem času pa zlasti nastajajo naslednji značilni momenti:

1. Administrativni aparat je začel sestavljati po navodilih izvršnega odbora analitična pregledna poročila o stanju v posameznih panogah soc. zavarovanja in je na ta način izvršni odbor mogel po potrebi takoj podvzeti ustrezne ukrepe;

2. Začelo se je z izdajanjem internega informativnega mesečnika »Informatore«, čigar namen je lasti seznanjanje članov skupščine z delom in razvojem socialnega zavarovanja;

3. Ustvarjeno je bilo potrebno sodelovanje skupščinske izvršnega odbora in uslužbencev,

zlasti sindikata, aktiva ZK in uprave;

4. Boljša koordinacija dela med samoupravo SZ, okrajnim in občinskimi ljudskimi odbori, sveti za zdravstvo in družbenimi organizacijami, posebno pa z okrajnim sindikalnim svetom. Nov prispevek k izboljšanju dela zavoda je zakon o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev iz leta 1955. V tem zakonu so bile prvič konkretno določene kompetence skupščine in izvršnega odbora glede zdravstvenega zavarovanja.

Družbeno upravni organ zavoda je moral najprej zavarovance čim bolj seznaniti s pravicami, ki jim gredo po tem zakonu. Člani samouprave so v ta namen sklicali konferenco po podjetjih in zborih volivcev ter seminarje na katerih so razlagali te zakonite predpise, njih misel in upravičenost.

Rezultat takšnega sodelovanja se je pokazal tudi v razpravi o problemih zavoda za soc. zavarovanje, na seji plenuma SZDL in okrajnega sindikalnega sveta, kar je podčrtalo in pokazalo pravilno smer in delovanje ter usmerjanje s strani družbenih organizacij v samoupravljanju zavoda.

Novi zakon je izrecno pooblastil skupščino zavoda za izdajo splošnih določb o poedinih pravicah zavarovancev (pogrebni, oprema za novorojenčke, višina dnevnice, povračilo potnih stroškov itd.).

Izvršni odbor se je stalno zavedal, da je razširjenje samoupravljanja soc. zavarovanja po zavarovanih ena najmočnejših pobud za krepitev interesov zavarovancev do problemov soc. zavarovanja. To dejstvo, vedno večji obseg dela pri okrajnem zavodu, zlasti pa ideja približati zavarovanjem zavarovancem so narekovali ustanovitev podružnic okrajnega zavoda, kar je postalo še bolj utemeljeno z ustanovitvijo občin. V zadnjih dveh letih je zavod ustanovil že 6 podružnic z ustreznimi samoupravami. V bližnji bodočnosti pa jih namerava ustanoviti še 6 na področju mesta.

Razširitev samouprave z ustanavljanjem podružnic in prenašanje kompetenc in odgovornosti na podružnične organe je učinkovito sredstvo borbe proti birokratizmu in proti administrativ. reševanju zahtevkov zavarovancev. Izvršni odbor zavoda je smelo prenašal na podružnice vedno več pristojnosti tako, da imajo od 1. I. 1956. že skoraj vse kompetence z izjemo odločevanja o pokojninskih in invalidskih zahtevkih.

Prizadevanje uslužbencev in odnos do dela

Izvršni odbor je v tem obdobju družbene samouprave zaradi smotnejše razdelitve dela na zavodu reorganiziral zavodove odseke in leta 1954 izvršil

več personalnih sprememb v administrativnem aparatu — tudi med vodilnimi uslužbenci. Te spremembe so bistveno izboljšale politični sestav kadra, kar je imelo za posledico dvig kvalitete dela, izboljšanje delovne discipline, odgovornejši odnos do dela, zlasti pa bolj življenjski odnos do zavarovancev.

Ogromen obseg in porast zavodovega dela je razviden iz dejstva, da povprečno dnevno obišče zavod in njegove podružnice preko 300 ljudi, kar je letno ca 100.000 ljudi. Zavodovo vložisce je zabeležilo v letu 1954 60.000 vlog in rešilo 70.855 dopisov, med tem ko je v letu 1955 rešil skupno 132.156 vlog pri čemer niso vštete vloge, ki jih prejemajo podružnice. V istem času je zavod odpravil nad 240.000 raznih rešitev in dopisov.

Administrativni aparat zavoda je v zadnjih letih dosegel v vseh odsekih praktično ažurno stanje.

OBSEG IN FINANSIRANJE SOCIALNEGA ZAVAROVANJA

Za presojo razvoja finansiranja zavoda vsekakor služijo v prvi vrsti podatki o staležu zavarovancev, saj zavod živo posega v življenje teh. Na področju našega zavoda je bilo v letu 1953 povprečno 80.863 zavarovancev. V letu 1954 je bil dosežen letni povpreček 88.765 zavarovancev, najmočnejši v letu 1955 ko je povprečno števílo zavarovancev 97.460, v januarju 1956 poskočilo na 103.095. V primerjavi z letom 1953 se je število zavarovancev povečalo za 12,1 odstotka. Če upoštevamo, da je na področju zavoda še ca 23.500 upokojenecv in invalidov dela in ca 94.000 njihovih svojcev vidimo, da uživa pravice zdravstvenega zavarovanja ca 79 odstotkov vseh prebivalcev okraja Ljubljana.

Po podatkih je znašal leta 1954 plačni fond din 12.635.873 tisoč ter se je povečal v primerjavi z letom 1953 za din 2.343.066.000 ali za 22,77 odstotka. Ti podatki nam kažejo, da se je v tem razdobju zelo povzdignila proizvodnja, v katero so bile vključene nove delovne sile, zvišal se je povprečni dnevni zaslužek in plačni fond. V navedenih letih je bilo pobrano na prispevkih za socialno zavarovanje:

Leta 1953. 5.022.284.078 din ali 100 odstotkov; leta 1954. 5.086 milijonov 608.657 din ali 105,26 odstotka; leta 1955. 5.615.659.522 dinarjev ali 111,12 odstotka.

Iz gornjega je razvidno, da je bilo v letu 1954 pobrano za 5,26 odstotka več, v letu 1955 pa celo 11,12 odstotka več prispevka kakor leta 1953, čeprav se je v lanskem letu splošna prispevna stopnja znižala od 45 na 43 odstotkov.

Od pobranih prispevkov odpade 69,23 odstotka na prispevke socialističnega sektorja in le 3,77 odstotka na zasebni sektor, pri tem prispevajo državna gospodarska podjetja ca dve tretjini vseh dohodkov.

